

Duško Geić
Trogir

ČAKAVSKE PJESME

DŎJDI NOĆAŠ

*Di še kuva, di še vāri,
di še jīdu šlāne štvāri,
di pametni mōji pāri
dišputādu na bukari.*

Dŏjdi noćaš pŏža bŏt
u mālakan grājski dvŏr
pod mīseca bīlin mlīkon
koji štāre grājske mīre
ukažīje, opremīje
ka iz pīseme lipon šlikon,
pravjāt ću ti rājske šne
jažīkon ca krāju grē.

Odīt ćemo kroža vīke,
lagano še libīt kalan
oprežni da bavizēla
štērike nan ne udūni
ca tišjīmo u rukāman.

I ćut ćemo golubice,
budemo li jēno uvo,
di iz švāž na švaku kuću,
ža dicīcu ka žadrīmjū,
gācice in tŏt guguću.

Pa še mišlin, pa še pītan
kŏ još more pŏšlin vikŏv,
fortunālik i nevēri
līpik dān i godimēnti,
švīk dežgrācij, patimēnti,
dvi ijade trišta gŏdišć
vāvi zīdāt še i gradīt
i umivāt švŏje lice,
bit još vāvi pīpun grācij,
požējan ka pūt divice,
oštāt jūbak, oštāt špūtan,
i lipŏton švakog travīt,
o artištī rešēn litŏn
cīli grād kā jedān mīr,
pod Ivana švētog šfīton?

More šāmo mōj Trogīr.

pari-parovi; dišputat-razgovarati; bukara-malena posuda od drvenih dužica iz koje se pije; bot-sat (vrijeme !); poža-poslije, iza; pravjat-pričati, prepričavati; kala-malena, vrlo uska uličica; bavižela-povjetarac, lahor; udunit-ugasiti; lito-dlijeto; tišjat-držati, držati u posjedu; švaža-rupa; gacica-gatkica, gatka; tot-tu; fortunal-nevrijeme s vjetrom, oluja; godimenat-uživanje; patimenat-patnja; dežgracija-nesreća; vavi-uvijek; gracija-dražesnost, ljupkost, umiljatost; šputan- skladan, privlačan; mir-zid, zidina (pren.-zidovi kuća);

KŌNJI

Vikima je za težaka
jùšta mira továr blja,
nô imbûja s obe bānde
oli na vřj o šamāra,
na beštiju za prinīt
(paži, nemôj je pridřit !)
tê mijûne šporik tūr
māšta, šume, gnoja, štīn,
izmêj štaciĵ, vřtri, būr
jùški moglo še podnīt.

A danas je došla môda:
jažik puštit šve do pōda
da bi ěred, kàre nove
pune kōnji žvĕltik, vrānik
po štotinu *njizi* žājno
ca jik nije puno molit,
u ramīne utiškanik,
brež pameti moga gonit
pritiškon ca nōga štvāra
na papucu gās-pedāla.

Ma še kâ i nikad štāri,
baš i ovi kōnji novi
žnādu otĕt, ritnit, propĕt,
i ša pūtik lišik, fīnik
ol bržōga autobāna
(ma i grūba makadama)
u livadu koju škocit,
mimo štrādu nřzdol sklīznit
i doli še, kâ krož vīke
u jedīno cāblo kižnit,
ol' u travĕ rōši šmocit.

A dikò in tāko dōje
kâ potriba šnāžna, vĕla
ržat glāšno, orbi et urbi,
(tò kâ' priko grāda i šĕla)
ka' komīna oće gažda
dat do žnānja, *nu jel dīka*,
(ergela mu ārjon trubi,
bīšno dīpli armonika,
na vřj kōpja štīg vijori)
kāko krāj ol cĕšar kojĭ
da ša' ženi našlidnika.

vik-stoljeće; jušto-točno, upravo toliko; no-ono; imbuj-velika zapremina kakva tereta i sl.; banda-strana; šamar-teretno sedlo; beštija-živina; mašt-moš; štacija-postaja; juški-ljudski; kar-zaprežna kola (ali i automobil na engleskom); žvelat-brz, hitar; ramina-limena kanta; liš-gladak; niždol-prema dolje; kižnit-ritnuti;

PODEMÔRJE

Špod morškôga râza
 di žvuk odušije,
 a švitlosti ždraka
 teško še probije
 mirâkul o' pića:
 vârtli o verdûre
 pridnenoga cvîca,
 bînbaju še, žîbju
 pritîdu vrjûge,
 košâman o štrîngi
 š kurênton jubûju,
 prikrivajuć dvôrja
 ca štojûć atênto
 cuvâdu ga šâli.

Prilîpci uz štîne
 (botûni na âju)
 škâtare, lovîne,
 kûnke ol kunpâri
 složno še štivâju,
 livadan lâzine
 grêdu balât špâri.

Per fin za obranu
 dvôrju bajkovitu,
 kôpja o ježînci
 uližîman prîtu.

Išpri šu konjîci,
 brojen dvâjšetîdva
 vilovîta pârca
 (môri kâko çaja
 ol' noćîna môra),
 tôt je š ditîciman
 žlâtna dilihâncu,
 u bilo kâ dôba
 da bi mogla šipa,
 o švîk glavonôšci
 principêša mlâda,
 ca po Pošejdonu
 noćinon podmôrja
 bajkoviton vlâda,
 minjajuć kolûre,
 žabacijûć krâke,
 krijuć lice, riğajuć
 crnila jôblake
 neutišna progonon
 ša zemjê i neba,
 moćnoga š Olimpa,
 Vrjovita boga,
 u vižite krajêvstva
 šêga pârtit švôga.

podemorje-podmorje; odušit-izdahnuti, ispustiti zrak; pren. doći do zraka; piće-hrana; verdura-zelje, povrće; vrjuga-žarnica; štringa-vještica; kurenat-morska struja; šal-kozica; prilipak-vrsta školjke koja se zalijepi za glatku stijenu; botun-dugme; aj-halje, odijelo; škataru-vrsta raka koja obitava u kućici morskog puža; lovina-ogrc; kunka-vrsta školjke; kumpar-vrsta morskog puža; štivavat-slagati; lažna-vrsta morske trave; balat-plesati; špar-vrsta ribe; per fin-i na kraju; mor-crn; çaja-çada; noćina-mrak, pomrčina; tot-tu; ditic-dje-teške; kolur-boja; vižita-pregled; šega-tog; partit-krenuti;

JEMĀTVA

Docekali grōždi
 da věj jin žrno
 navrāškano štari
 I u kăcu mlădin nogăman
 vrīme je, parī ,
 cidīt sōk je vèrit,
 a konīštraricaman
 na špāri
 ŷa oficijāla, ŷindika, poteštāta
 Bakovu mudrošt nošit,
 i cekadu tŗīsi
 ko će jin še
 u jemātve ŷanošu
 po ŷānji pŷ
 ŷegodišja poklonīt,
 ŷa oprōšt dodīt,
 pogāldit jik:
 jol ditīc nevini
 (pivčā će mu
 ŷa alegrijju dicīnju
 ubrā` did),

jol bilinōn
 divojaške pārsi
 ŷablišjīt
 i nad plavcōn
 še nadnīt,
 ol` mōre bit
 navrāškanik rŷk teŷāk
 ki ŷtvorīja ga
 i u nocimān dŷgin brez ŷna
 (oće li bolešt, ol nebo,
 ol nenadinja druga kojā)
 nad njīn prēda
 pa kliknit nōŷicama
 ca ŷ njīma vikima
 odredije i ŷtimā
 (uŷ, narāvški, višnjoga Boga)
 broj mišīn, kăc, bādnji,
 (nikā privčec otōga)
 mīru našoga ditīnštva,
 ŷvōga juštva
 i ŷirotīnštva.

jematva-berba groŷđa; navraškan-naboran, smeŷuran; kaca-vrsta drvenog suda za mošt i za gnjećenje groŷđa; mladīn nogaman-nekada se groŷđe gnječilo nogama u drvenom sudu, kaci a onda se mošt punio u mješīne za prijenos na prtečoju ŷivini ili (kasnije) u drvene bačve zapremine nekoliko stotina litara, postavljene na zapreŷna kola. Gnjećenje su obavljali najčešće mladi ljudi; parit-izgledati; konīštrarica- ŷena koja na glavi, u koŷarama od pruča prenaša groŷđe (i do pedeset kilograma) od berača u vinogradu do mjesta gdje se gnječi; ŷpara-kolut od platna ispunjen slamom ili komadima krpe, kojeg je ŷena stavljala na glavu ispod tereta (da je ne ŷulja) ŷto ga je trebala nositi na glavi; oficijal-činovnik, sluŷbenik; ŷindik- gradski vječnik; poteštāt-gradonačelnik; pivac-dio mlaza loze na kojem vise dva grozda; alegrija-veselje; plavac-sorta groŷđa; predat- strepiti; pogaldit-pomilovati, pogladiti; noŷice-ŷkare (ovdje-vinogradarske); ŷtimat-procjenjivati; mišīna-mješīna od kozje ili ovčje koŷe u kojoj se na prtečoju ŷivini prenosio mošt; badanj-drveni sud velike zapremine, s jednim dnom u kojem je vrio masulj; juštvo-ljudskost;

ARTIŠTI

Ivānki i Māti

Jē da cīli švīt vaš cūti
 škūltoron i poetēšon,
 žā me nište par artišti,
 tēko dva šte cřcka nūjna
 šu cigōvin baš crcānjen
 Šalbunāra je poštala
 o *bel ārta* vala kulna .

Ti ne šlikaš, niti klešeš
 ōna ne štivāje vērse,
 Šalbunāron tek crcīte
 i š oīn od njē cinīte
 jušto onō današ čā je:
 u kabōtu, ol iz kūlfa
 artištiške nīma lāje
 da tōt liti ne koštāje.

Tāko višje ne mō's pojmit
 Šalbunāru povrj žāla,
 šřidon lita vrīla, jārka
 ka švitlācin titrā ārja
 brež artizma vāš, crcānja,
 kā da tōd šte od poštānja..

Žato Tī i nisi škūltor,
 poetēša Ōna nī,
 tēko pār šte cřcki nūjni
 da bi vāla bīla vāla,
 dūša jūška u natūri
 da bi švēškklad prikazāla.

cutit-osjećati, doživljavati; teko-tek; samo; štivavat-slagati; kabot-kabotaža, način plovidbe (uz obalu, prema Englezu Kabotu); kulaf-otvoreno more, pučina; laja-brod; koštavat-pristajati uz obalu; arja-zrak; natura-priroda;

O CĚMEN TO JĀ ŠĀ' PĪVAN ?

Bilī vâl o silna juga
u škretanju na south-west
ni veceraš ne ćeš vâнка
ša mišecon niz kurenat
moru jubâv š miron krěšt.

Tek ša trona povlašjĕna
moreš gledat pîntu, vâlu
Paštoralnon Bethoovena
ša kažete iz *kineža*
špòd maštrinke ol rogâca
už vônj šmriške, koromâca
pratit krove na dvi vode,
igru plòce, kanalice,
štînu grûbo izdilanu,
u židove tleušice
trudôn štrâšnin poštivânu,
i dalêke, tik do vâla
žânje titraje lumîna
žavîtovne kapelice.

A vâla ce štenjât, patit
pod navalon širotnjštva,
neukosti i barbarstva
nĭk kĭ pûni sebe šamik
ša šòldima ca jĭk žgrcu
švu u betôn šĭvi, lãdni
pòvišnicu zaogrću
pridodâjuć tâko, bãjni,
(mišleć da je to in đĭka)
njiov obol eštetici
bukare i dinarida,
dajuć trĭšku ujûdnošći
šridažĕmnog krajolika.

*Tãko pòni šadãc grĕmo
u žagrĭaj milĭjunĭn
šajuć cilov švĭtu cĭlon
ne ožvĭruć še ža šĕbon,
ni na Njega ca žgõr gleda,
a kamo li cutĕć 'nõga
ca vikiman škõj prošĭpje
mĭšecinon švõjon bĭlon.*

šoldi-novci; bajan-jadan; ožvirat še-osvrtati se; žgor-odozgo cuteć-osjećajući;